T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/83
KARAR NO : 2024/100
KARAR TR : 04/03/2024

ÖZET: 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : G. Nak. Oto. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. C.N.D
Davalı : Dilovası Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M.B

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Dilovası Belediye Başkanlığının 04/01/2023 tarih ve 04 sayılı Encümen Kararı ile, ...Mahallesi, ... ada, ...parselde konteyner koymak suretiyle tarım amaçlı arazi üzerinde ruhsatsız faaliyet gösteren davacı şirket hakkında tutanak tanzim edildiğive 30/11/2022 tarih ve 488 sayılı Encümen Kararı ile firmaya konteynerları tahliye etmesi için 7 gün süre verilerek 01/12/2022 tarihinde yazı ile adı geçen işletmeye bildirildiği, ancak geçensüre zarfinda firmanın konteynerleri tahliye etmediği, yapılan sayımda alanda halihazırda 370 adet konteyner olduğunun tespit edildiği belirtilerek, davacı şirkete 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca her bir konteyner için 1.295 TL olmak üzere toplam 479.150 TL idari para cezası verilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **Kocaeli 2. İdare Mahkemesi 31/01/2023 tarih ve E.2023/160, K.2023/155sayılı kararı**ile, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dosyanın incelenmesinden; Kocaeli ili, Dilovası ilçesi, ...Mahallesi, ... ada, ... parselde kain taşınmaz üzerinde bulunan konteynerlerin tahliye edilmediği, yapılan sayımda alanda halihazırda 370 adet konteyner olduğunun tespit edilmesi üzerine davacıya 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre her bir konteyner için 1.295,00-TL olmak üzere toplam 479.150,00-TL para cezası uygulanmasına dair 04.01.2023 tarih ve 04 sayılı Encümen kararının verildiği, anılan Encümen kararının iptali istemiyle de bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *Bu durumda; Belediye Meclislerince alınan kararlara muhalif hareket edenlere Belediye Encümeni tarafından idari para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'na göre verileceği belirtildiğinden ve kesilecek idari para cezalarına karşı açılacak davaların hangi yargı yerinde açılacağı yönünde ayrıca bir hükme yer verilmediğinden, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, yukarıda yer verilen kanun hükümleri ile yapılan açıklamalar çerçevesinde adli yargı görevli bulunmaktadır..."*

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

B. Adli Yargıda

5. **Gebze 1. Sulh Ceza Hâkimliği 12/09/2023 tarih ve D. İş No.2023/699 sayılı kararı**ile, *"başvuruya konu idari yaptırım hakkında başvuruyu inceleme görevinin idari yargıya ait olduğu"* gerekçesiyle başvurunun

görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

"...5326 sayılı yasanın 27/8. maddesi uyarınca idari para cezası hakkındaki başvuruyu inceleme görevinin idari yargı merciine ait olduğu anlaşılmakla; Hakimliğimiz ile idare mahkemesi arasında görev uyuşmazlığı doğduğundan, görevsizlik kararımızın kesinleşmesi halinde dosyanın görev uyuşmazlığını çözmek üzere Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM :Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Her ne kadar itiraz eden ... Nakliyat Otomotiv Sanayi Ticaret Limited Şirket vekili tarafından, Dilovası Belediyesi Encümeni'nin 04/01/2023 tarih ve 04 Kararı ile uygulanan idari yaptırım kararının kaldırılması için Hakimliğimizden talepte bulunulmuş ise de; başvuruya konu idari yaptırım hakkında başvuruyu inceleme görevinin idari yargıya ait olduğu. Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesi gereğince Hakimliğimizin görevli olmadığı, görevTı mahkemenin İdare Mahkemesi olduğu, Hakimliğimizce görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilerek doğrudan idare mahkemesine dosyayı göndermenin İYUK hükümlerine göre mümkün olmadığı anlaşılmakla; Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi gereğince başvuru konusu idari yaptırım kararının Sulh Ceza Hakimliğinde incelenebilecek kararlardan olmaması nedeniyle başvurunun REDDİNE,

2-İtiraz edenin 2577 Sayılı IYUK'un 9. maddesi uyarınca kararın kesinleşmesinden itibaren 30 gün içinde Kocaeli İdare Mahkemesine dava açılabileceğinin ihtarına (ihtarat yapılamadı),

-Ancak daha önce Kocaeli 2. İdare Mahkemesi'nin 2023/640 Esas sayılı kararı ile Görevsizlik kararı verilerek dosya Hakimliğimize gönderilmiş olmakla, Hakimliğimiz ile bu mahkeme arasında olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğundan, görevsizlik kararımızın kesinleşmesi halinde dosyanın yetki uyuşmazlığını çözmek üzere Uyuşmazlık Mahkemesi ne GÖNDERİLMESİNE,..."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Amaç ve Kapsam, Tanım, Kanunîlik İlkesi ve Kanunun Uygulama Alanı"* üst başlığı altında düzenlenen *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idarî yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdarî yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdarî yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır."

7. 5326 sayılı Kanun'un *"Tanım"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır."

8.5326 sayılı Kanun'un *"Genel Kanun Niteliği"* başlıklı 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un31. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

9. 5326 sayılı Kanun'un *"Kanunilik İlkesi"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"(1)Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir.

(2)Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi ise şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;
a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,
b) İşyerinin kapatılması,
c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,
d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,
Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır."

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir."

13. 5326 sayılı Kanun'un *"Çeşitli Kabahatler"* üst başlığı altında düzenlenen *"Emre aykırı davranış"* başlıklı 32. maddesi şöyledir:

"(1) Yetkili makamlar tarafından adlî işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.
(2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.
(3) 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526ncı maddesine diğer kanunlarda yapılan yollamalar, bu maddeye yapılmış sayılır."

14. Belediyeencümenlerinin Kabahatler Kanunu hükümlerine göre idari para cezası ve idari tedbir kararları verebileceğine dair hüküm 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı CezaiyeKanunu'nun 1. maddesinde belirtilmiştir. Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/1/2008-5728/66 md.)
Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.
Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.
Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır."

B. Yargı Kararı

15. 1608 sayılıKanun'un mülga 5.maddesinde; *"Ceza kararlarına tebliği tarihinden itibaren beş gün içinde mahsus hakimlere ve bulunmayan yerlerde sulh hakimliğine müracaatla şifahi veya yazılı itiraz olunabilir. İtiraz şifahi ise bir zabıt tutularak muterize imza ettirilir. İtirazda sebep gösterilmesi şarttır. Sebep gösterilmeyen itirazlar yapılmamış sayılır. Ticaret ve sanattan men kararıyla para cezasını vermediğinden dolayı hapse değiştirme hükmünün infazı itirazın neticesine karar geri bırakılır."* hükmü yer almakta iken, maddenin birinci fıkrasının Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesine itiraz yoluna başvurulmuş olup, Anayasa Mahkemesi 22/12/2006 tarih, E.2001/26, K.2006/119 sayılı karar ile, *"... haklı nedenlerin ve kamu yararının bulunması halinde idari işlemlere yönelik itirazları inceleme görevi yasa koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. Bu çerçevede, belediyelerce uygulanan kimi idari yaptırımlara karşı, belediye teşkilatının yaygınlığına paralel bir idari yargı teşkilatlanmasının söz konusu olmaması nedeniyle sulh ceza mahkemelerine başvuru olanağı tanımasının hak arama özgürlüğünü kolaylaştırıcı nitelikte olduğu, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasını olanaklı kıldığı ve sayılan hususların sözü edilen itirazları inceleme görevinin adli yargıya bırakılmasının haklı nedenini oluşturduğu sonucuna varılmıştır...."* demek suretiyle kanun kuralının Anayasa'ya aykırı olmadığından bahisle iptal isteminin reddine karar vermiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/03/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen hüküm doğrultusunda davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece,

ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, Dilovası Belediye Başkanlığınca, 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

19. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

20. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

21. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

22. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

23. İncelenen uyuşmazlıkta, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesine dayanılarak 5326 sayılı Kanun uyarınca davacının idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, kararın bu haliyle 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 1608 sayılı Kanun'da bu idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğerkanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Gebze 1. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 12/09/2023 tarih ve D. İş No.2023/699 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Gebze 1. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 12/09/2023 tarih ve D. İş No.2023/699 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/03/2024 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Eyüp	Muharrem
GÜLEÇ	TAŞ	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN